

57 AD NOTAM FÖR REFLEXIONER ÖFVER FINLANDS BANKS MÅNADSFÖRSLAG.

Finlands Allmänna Tidning n:o 132, 11. VI 1866

Det är fägnande finna, att Helsingfors Tidningar i dess n:o 120 kommit till en relativt riktig uppfattning af förändringen i Bankens ställning sedan myntreformen.

Deri förekommande misstag äro i hufvudsak icke den värda Redaktionen fel, utan vållade af ofullständigheten i de offentliggjorda tidigare månadsförslagen.

Hit hörer, att den 31 oktober 1865 Hypoteksföreningen å dess deposition redan hade lyftat 2 815 000 mark, hvilket belopp alltså ingår i Bankens för sagde datum angifva valuta – såsom på andra sidan i dess sedelutgifning.

Det är ganska riktigt, att från sagde tid till den 30 april detta år Bankens sedelutgifningen garanterande valutor enligt månadsförslagen minskats med 4 529 000 mark äfvensom dess förråd af Ryska kreditpapper med 933 000 mark. Men det är oriktigt att anse skilnaden mellan det totalbelopp, Hypoteksföreningen lyftat, 7 180 000 mark och de 2 491 000 mark, Banken innehar i utländska statspapper, utgöra ett *item* i valutans minskning.

Liquiden blir deremot klar, om den uppställles som följer:

31 oktober 1865.

Sedelutgifning garanterande valutor	17 346 000.
Ryska kreditpapper	<u>2 777 000.¹</u>
	20 123 000.

30 april 1866.

D:o valutor	12 816 000.
Ryska kreditpapper	1 843 000.
Utländska statspapper	<u>2 491 000.</u>
	17 150 000.

Hvartill bör läggas utgifvet silfvermynt	<u>1 744 000.</u>
	18 894 000. ²

Men då Hypoteksföreningen samtidigt hade lyftat

	7 180 000
Af	2 815 000
	4 365 000 mark,

så har valuta till detta belopp kommit Banken till godo och bör i liquiden observeras, nemligen såsom influten men åter utgifven. Alltså som ofvan:

Okt. 1865	20 123 000.
Apr. 1866	<u>18 894 000.</u>
Minskning	<u>1 229 000.</u>
Plus nyssanförda	4 365 000.
	5 594 000 mark.

Hvilken summa utvisar den verkliga skilnaden mellan indragningen och remitteringen af valutor under de sex månaderna, såvidt denna rörelse gått genom Finlands Bank. Icke »nie miljoner» men väl hälften af detta belopp har således »på det sista halfåret strömmat ut ur landet».

Så förskräckande är detta förhållande alltså icke, som det förefaller

¹ Beräknadt i mark å 82 procent.

² Banken innehade i januari 1865 ungefär samma belopp, som i april 1866. Detta förhållande behagade läsaren vid det följande ihågkomma.

den ärade Red:n. I Bankens betydliga förråd af valuta i oktober 1865 ingick en god del af handens besparing från den förflutna tiden. Det var tillfälligt, att den icke tidigare blifvit remitterad till utlandet, i hvilken händelse Banken icke skulle kunnat uppsamla en så betydlig reserv i valuta.

Tvärtom har man någon anledning att glädja sig deröfver, att den betydliga spanmålsimporten icke fordrat större mellangift i reda pengar.

10 Ser man nogare på den liquid, som är bifogad månadsförslaget, så finner man, att Banken i april hade en ledig reserv i valuta af mark 5 646 000, samt hade satt silfvermynt i omlopp 1 744 000 så att sammanlagda beloppet 7 390 000 till och med något öfversteg all den valuta, Banken fått mottaga af Hypoteksföreningen.

Behagar man derföre betrakta saken så, att Banken hade i behåll den af Hypoteksföreningen erhållna valutan, så är det klart, att större delen af de 5 594 000 mark, som »utströmmat», representerar en å landets exporthandel inbesparad mellangift. Den utelöpande sedelstockens minskning under det vanliga beloppet kan deremot anses beteckna den del, som exporten icke förmått betäcka. Här nedan visas, att denna minskning utgör ungefär 2 553 000 mark. Men med fästadt afseende på 20 den utomordentliga spanmålsimporten är en sådan minskning i landets penningkapital en verklig småsak.

Att den ärade Red. nu icke talar om »strypsystemet», är så mycket mera förvånande, som man icke rimligen kan begära, att en tidningsredaktion någonsin skall erkänna sina misstag. Men det kan med något skäl påstås, att, då Banken minskat utlåningen med endast 1 1/2 miljon¹, under det att dess valutor minskats med 5 1/2 miljoner, strypningen icke just varit systematisk. Dock lärer väl sagde visa komma att ännu framdeles upprepas, likasom den, att Bankstyrelsen 30 försummat »låna» valutor utöfver de *sju* miljoner, med hvilka den ökat dem – Nb utan lån och skuldsättning, hvori just dess stora fel säges hafva bestått.

Tyvär är behovet af ytterligare spanmålsimport betydligt, och en ytterligare minskning i Bankens valuta kan motses. Men vi äro lyckligtvis också komna till den tid på året, då exporten börjar tillföra Banken någon ersättning; och den mest kritiska tidpunkten var redan med mars månads utgång öfverstånden. Ty april månad visar en tillväxt i reserven af 247 000 mark, medan Hypoteksföreningen under månaden uttog endast 170 000 mark.

40 Den i bladet förekommande kalkyl öfver cirkulationsmedlets förminskning är icke fullt riktig. Sedelcirkulationen har minskats:

från	27 563 000 mark i oktober
till	23 266 000 » i april
alltså differens	4 297 000 mark.

Men i stället hafva 1 744 000 mark silfvermynt kommit i rörelsen, hvarföre endast 2 553 000 mark utvisa den nominela minskningen i cirkulationsmedlet. Någon minskning bör alltid inträffa under vårmånaderna, då en stor del af fjolårets import betalas. I år är den dessutom delvis beroende af fjolårets fördröjda remitteringar för 50 importen 1864. D. v. s. i oktober 1865 var cirkulationen större, än den skulle varit, om remitteringarne hade skett på vanlig tid. Cirkulations-

¹ Ökningen i protesterade vexlar härvid inberäknad. Under mars månad minskades valutan med 2 miljoner och utlåningen med hela 93 000 mark. En sådan strypning är verkligen ovanlig.

medlet uppgår i Bankens sedlar och silfver till lika belopp, som i april 1865. Räknas härtill dess förhöjda värde motsvara det Ryska sedel och skiljemynt, som ur rörelsen försvunnit, så har effektivt ingen minskning i landets rörelsemedel egt rum; hvilket vid klagan öfver penningbristen torde observeras. Äfven från denna sida betraktad visar sig derföre landets penningställning icke i det mörker, hvari den ärade Red. förledts att försätta densamma. Det är dock obestriddigt, att landet sedan början af 1865 i utlandet lånat 7 miljoner, hvilka kommit rörelsen till godo, ehuru en stor del deraf åter ur densamma försvunnit. Det är klart nog, att den återgått till Banken, för att lösa de utsända valutorna.

10

58 HVART HAR PENNINGEN TAGIT VÄGEN?

Folkvännen n:o 30 och 33, 25. VII och 15. VIII 1866

Det finnes väl knappast någon jordbrukare som ej i dessa tider gör sig sjelf och andra dessa fråga; men icke allenast jordbrukaren, utan äfven köpmannen, tjenstemannen samt öfriga samhällsklasser beklaga sig öfver penningens försvinnande, och sannt är att den nu lefvande generationen ej sett en så fattig tid som denna.

20

De gamla sucka, när de tänka tillbaka på den goda tiden, då både spannmål och penningar fanns till öfverflöd – åtminstone tillräckligt, – då jordbrukaren var en burgen man och hade penningar utlånade, med ett ord, då allt var annorlunda än nu; ty nu är jordbrukaren skuldsatt, hemmanet är intecknadt till fulla värdet, och mången vet ej den ena dagen hvar han den andra skall taga bröd åt sig och sitt husfolk. Så illa står det verkligen till på många orter; – men huru har allt blifvit så förändradt? Hvart har då penningen tagit vägen?

30

Det är ingen lätt sak att tillfredsställande besvara detta spørsmål, ty orsakerna till penningens försvinnande och jordbrukarens betryckta ställning äro mångahanda; vi skola dock, so godt vi det förmå, försöka att utreda dessa förhållanden, och möjligen sedan se till, om och på havd sätt jordbrukaren kan upphjelpa sina dåliga affärer, och om det är möjligt att åter framtvunga penningen ur dess gömslen.

En af hufvudorsakerna till den allmänna fattigdomen anse vi ligga i *jordbrukets förfall*. Vi vilja ej påstå att jordbrukaren i våra dagar allmänligen sköter sitt jordbruk sämre eller med mindre flit odlar jorden än förfädren; men också kan man ej säga att jordbruket i gemen bedrifves med större insigt eller flit än förr – och *det som ej går framåt det går bakut*. – Våra fäder voro på sätt och vis driftige jordbrukare; de uppodlade all jord som med lätthet kunde läggas under plogen, togo skörd på skörd och lämnade oss visserligen i arf något penningar, men också en dels utmattad en dels utmärglad jord, hvarom mångenstädes ganska vidsträckta s. k. hafverländer bära vittnesbörd, de der knappast nu gifva näring åt några nödvurna en- och tallbuskar. Ängarne hafva ingalunda blifvit behandlade bättre; årligen tages från dem höskördar, hvarefter de afbetas ända till roten, men ingen har tänkt på att gifva dem igen hellst någon del af den växtnäring som genom höet blifvit dem beröfvad; de fleste jordbrukare vårda sig ej ens om att genom diken förhindra moss- och tufbildning att uppstå, eller att genom rödjning utrota videbuskar och andra busk- och träarter från ängarne; det är sannerligen förunderligt att de förmå frambringa något slags gräsväxt.

40

50